

Stf justitieombudsmannen
Mari Andersson

Kritik mot en polis för att inte ha dokumenterat att kroppskamera använts i samband med ett ingripande

Beslutet i korthet: En polis dokumenterade inte att han hade aktiverat sin kroppskamera i samband med ett ingripande mot en person. Som en konsekvens raderades videomaterialet automatiskt efter en förutbestämd tid. JO kritiserar polisen för att kroppskameraanvändningen inte dokumenterades. JO framhåller att korrekt dokumentation är av vikt bl.a. för upprätthållandet av allmänhetens förtroende för rättsväsendet.

Anmälan

I en anmälan till JO den 31 juli 2025 förde AA fram klagomål mot bl.a. Polismyndigheten. AA uppgav att poliser hade använt sig av kroppsburna kameror (fortsättningsvis kroppskameror) i samband med ett ingripande mot honom den 6 november 2024. På hans egen video från händelsen kunde man se hur en av poliserna aktiverade sin kroppskamera under ingripandet. När han senare begärde att få ta del av kroppskamerafilmerna uppgav dock Polismyndigheten att några sådana inte fanns. Enligt AA väckte detta misstankar om att materialet hade raderats, försvunnit eller att det undanhölls, och han ifrågasatte att Polismyndigheten uppfyllt sin dokumentationsskyldighet. Han gjorde också gällande bl.a. att filmerna var av betydelse för att bevisa hans version av vad som hände vid ingripandet samt att Polismyndighetens hantering inneburit att hans rätt till en rättvis rättegång inte tillgodosetts.

AA bifogade ett videoklipp till sin anmälan. På det kan man se hur en polis aktiverar sin kroppskamera.

Utredning

JO hämtade in handlingar från Polismyndigheten. Bland dessa fanns en promemoria upprättad av polisassistenten BB, som är den som syns på den video som AA gett in till JO. I promemorian redogör BB bl.a. för att han försökte få kontroll över AA och att AA blev misstänkt för våldsamt motstånd. BB har inte angett att han aktiverade sin kroppskamera under ingripandet. Det framgår inte heller någon annanstans i handlingarna att han gjorde det. Av handlingarna framgår dock att en annan polis, polisassistenten CC, aktiverade

sin kroppskamera under ingripandet. Detta har CC nämnt i en promemoria som upprättades samma dag som ingripandet. Det framgår också att det kort därefter begärts att material från CC:s kroppskamera ska säkras, vilket också skett.

JO hämtade vidare in gällande riktlinjer för Polismyndighetens kroppskameraanvändning (PM 2022:26) av vilka framgår bl.a. följande.

Kroppskameror ska förvaras i en dockningsstation när de inte används. En polis som ska bära kroppskamera kvitterar ut den från dockningsstationen vid arbetspassets början och återlämnar den vid arbetspassets slut. Inspelat material finns tillgängligt i en applikation i den enskilda polisens tjänstetelefon fram till dess att kameran återlämnas i dockningsstationen. När kameran placeras i dockningsstationen förs materialet över till en nationell kameraplattform för lagring. Materialet raderas sedan automatiskt efter en förutbestämd tid. Om materialet ska föras till en förundersökning kan en begäran om export göras. En polis ska vid avrapportering av brott särskilt ange om det finns material från en kroppskamera genom att skriva det i en promemoria i Polismyndighetens utredningssystem. I promemorian ska anges tid och plats för inspelningen samt personligt identifikationsnummer för den polis som spelat in materialet. Det ska även ingå en kort beskrivning av vad filmen visar.

Vid kontakt med Polismyndigheten upplystes JO om att det inte hade säkrats någon video från BB:s kroppskamera från det aktuella tillfället.

JO begärde därefter att Polismyndigheten skulle göra en utredning och yttra sig över det förhållandet att det av förundersökningsmaterialet inte framgår att BB gjorde en inspelning i samband med ingripandet. JO begärde också att Polismyndigheten skulle yttra sig över AA:s uppgift om att han vid kontakt med Polismyndigheten fått beskedet att det inte finns några kroppskamerafilmer från ingripandet.

Polismyndigheten (juristen DD) gav in yttrande till JO och redogjorde för bakgrund. Myndigheten uppgav i samband med det att AA den 21 februari 2025 begärt att få ut film från ingripandet, men att hans begäran inte prövades på grund av utebliven precisering. Några handlingar lämnades därför inte ut.

Polismyndigheten redovisade upplysningar från berörda befattningshavare.

Polisassistenten BB uppgav i huvudsak att det inte är möjligt att radera en film från en kroppskamera samt att han inte minns om han vid händelsen aktiverade inspelningen på sin kroppskamera.

Undersökningsledaren EE uppgav bl.a. följande. Efter att ärendet redovisats till åklagare meddelade åklagaren att utredningen behövde kompletteras med ett nytt förhör med AA samt att en mobilfilm skulle hämtas in från honom. Under det förhöret med AA (den 7 februari 2025) och på hans film kom det fram att även BB hade aktiverat sin kroppskamera vid händelsen. Med anledning av den tid som passerat sedan ingripandet fanns någon film från händelsen inte längre

tillgänglig från BB:s kroppskamera. Vad avser filmen från CC:s kroppskamera fick AA ta del av den i samband med slutunderrättelsen under februari 2025.

Polismyndigheten redogjorde för rättslig reglering och upplyste i samband med det om att den förutbestämda tid då material raderas automatiskt från den nationella kameraplattformen uppgår till 62 dygn. Vidarebehandling får ske om bilderna under den tid de lagras i plattformen har exporterats för att t.ex. ingå i en förundersökning.

Polismyndigheten redovisade därefter följande bedömning.

Även om BB inte minns om han aktiverade inspelningen på sin kroppsburna kamera får det av utredningen anses framgå att BB har aktiverat sin kamera vid det aktuella tillfället den 6 november 2024. Den kamera som BB använde vid tillfället är sammankopplad med den nationella kameraplattformen, vilken är den tekniska lagringslösningen för inspelat material från kroppsburna kameror. Under förutsättning att kameran som BB använde vid tillfället återlämnades i en dockningsstation har således materialet förts över till den nationella kameraplattformen för lagring.

Det finns loggar avseende när respektive kroppsburen kamera hämtats ut och placerats i dockningsstation men dessa loggar sparas i ett år och finns således inte längre kvar. Det har inte gått att utröna om eller när den aktuella kameran placerades i dockningsstation. Mot bakgrund av att BB efter händelsen regelbundet använt kroppskamera och att tidigare kamera måste vara återlämnad för att få tillgång till ny kamera är slutsatsen att BB placerat kameran i dockningsstation.

Enligt riktlinjerna för kroppsburna kameror ska den enskilde polisen efter varje arbetspass dokumentera i en promemoria när filmmaterial finns. Det finns i förundersökningsmaterialet ingen promemoria eller annan notering där det särskilt angetts av BB att det fanns videomaterial från hans kamera gällande det aktuella ingripandet. Det är således en brist. Av ett kompletterande förhör med AA den 7 februari 2025 samt av mobilfilm från AA framkom att även BB aktiverat sin kroppsburna kamera vid händelsen. Mot bakgrund av att material i kameraplattformen raderas automatiskt efter 62 dagar och att det den dag då det kompletterande förhöret genomfördes hade gått längre tid än så kan slutsatsen dras att filmen från BB:s kroppsburna kamera den 6 november 2024 inte längre fanns tillgänglig. Av tidigare nämnda promemoria upprättad den 24 januari 2025 i annat ärende framgår även att det inte heller då fanns någon film sparad från BB avseende ingripandet i november 2024.

Beträffande AA:s uppgift om att han fått besked att det inte finns något inspelat videomaterial från det aktuella tillfället framgår av utredningen att AA den 21 februari 2025 begärt att få film från händelsen den 6 november 2024. Sekretesshandläggare vid Polismyndighetens serviceavdelning har därefter begärt att AA inom viss [tid] ska precisera sin begäran avseende på vilket sätt AA vill ta del av begärd film och i den skrivelsen även angett att videomaterial finns. Då AA inte inkommit med svar inom utsatt tidsfrist framgår av ett tjänstemannabesked att hans begäran inte prövats och att inga handlingar lämnats ut. I sammanhanget noteras att det inte är fråga om den film som BB gjort vid händelsen den 6 november 2024, den filmen var redan raderad vid tillfället för AA:s begäran om att få film från händelsen. CC:s film från ingripandet redogörs för i förundersökningsmaterialet, vilket AA fått del av i samband med slutunderrättelse.

Sammanfattningsvis bedömer Polismyndigheten att BB inte dokumenterat att han spelat in det aktuella ingripandet samt vidare att denna brist sannolikt lett till att inspelningen inte tagits in i den aktuella förundersökningen. Materialet har

därefter raderats i enlighet med stipulerad frist som finns med anledning av dataskyddsregleringen. Polismyndigheten beklagar det inträffade. Den begäran om att få ut allmän handling som gjorts av AA avser inte den aktuella filmen men det noteras ändå att Polismyndighetens handläggning av den aktuella begäran bedöms vara korrekt.

AA kommenterade remissvaret och uppgav bl.a. att han dömts för våldsamt motstånd och att domen i huvudsak grundats på BB:s uppgifter. AA var av uppfattningen att inspelningen från BB:s kroppskamera skulle ha varit av avgörande betydelse.

Bedömning

Det har av utredningen kommit fram att BB är den polis som syns på det videoklipp som AA bifogat till sin anmälan. Av videon framgår att BB aktiverade sin kroppskamera i samband med det aktuella ingripandet.

BB har i JO:s utredning uppgett att han i dag inte minns om han aktiverade inspelningen på kroppskameran. Han har dock inte närmare kommenterat det förhållandet att det i förundersökningsmaterialet saknas dokumentation om att han gjorde en sådan inspelning och vad det kan bero på. Jag vill med anledning av det påminna om att den granskade myndigheten är skyldig att genom påpekanden och frågor avhjälpa eventuella luckor i de upplysningar som en befattningshavare lämnat (se JO 2024 s. 449, dnr 5614-2023).

Av de skäl som Polismyndigheten redogjort för utgår jag från att BB placerade kroppskameran i dockningsstationen när han avslutade sitt pass. Det inspelade materialet fördes därmed över till den nationella kameraplattformen. Detta innebar vidare att materialet automatiskt skulle raderas efter 62 dygn, om det inte dessförinnan exporterades från kameraplattformen.

En förutsättning för att en export skulle kunna initieras var dock att BB dokumenterade att han gjort en kroppskamerainspelning. Genom att inte göra det åsidosatte han det dokumentationskrav som framgår av Polismyndighetens riktlinjer för kroppskameraanvändning. Det dokumentationskravet får för övrigt anses överensstämma med vad som i allmänhet gäller för förundersökning (se 23 kap. 21 § första stycket rättegångsbalken samt 20 § andra stycket och 22 § första stycket förundersökningskungörelsen).

Konsekvensen av BB:s agerande blev att videomaterialet raderades efter 62 dygn. Det kan inte uteslutas att en export av materialet hade aktualiserats om BB hade dokumenterat att en inspelning gjorts. Det kan inte heller uteslutas att någon part skulle ha önskat återopla materialet som bevisning i domstol.

BB kritiserar för att kroppskameraanvändningen inte dokumenterades.

Korrekt dokumentation är grundläggande betydelse ur rättssäkerhets- och kontrollsynpunkt. Det är även av vikt för upprätthållandet av allmänhetens förtroende för rättsväsendet, vilket bl.a. framgår av det förhållandet att AA – om

än felaktigt – fått uppfattningen att myndigheten undanhållit material från honom. Jag vill därför understryka vikten av dokumentation.

AA:s påstående om att han vid kontakt med Polismyndigheten informerats om att det inte fanns några kroppskamerafilmer från händelsen motsägs av utredningen. Det som kommit fram i den delen föranleder därför inga uttalanden från min sida. Detsamma gäller för vad som i övrigt kommit fram i ärendet.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av stf JO Mari Andersson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Mauro Villaggi har föredragit ärendet och byråchefen Nils Västberg har deltagit i beredningen.